

Mimosoudní rehabilitace

Zemřela-li oprávněná osoba, jejíž věc přešla do vlastnictví státu (§ 3 odst. 1 zákona č. [87/1991](#) Sb.), pak již není rozhodné, zda tato zemřelá osoba byla státním občanem ČR; platí tu ustanovení § 3 odst. 4 zákona č. [87/1991](#) Sb.

Ustanovení § 2 odst. 1 písm. c/ zákona č. [87/1991](#) Sb. lze aplikovat jak na případy správních aktů vydaných v období po 25.2.1948 do 1.1.1990, v nichž je zamýšlená perzekuce osob pro jejich příslušnost k určité sociální, majetkové nebo jiné vrstvě přímo deklarována, tak i na správní akty, které pro svou formální i věcnou „bezchybnost“ měly ve skutečnosti za cíl (nebo jeden z cílů) zmíněnou represi.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 28 Cdo 1175/2002, ze dne 21.8.2003)

Nejvyšší soud České republiky o dovolání Města K. V., proti rozsudku Krajského soudu v Plzni z 21.12.2001, sp.zn. 10 Co 177/2001, vydanému v právní věci vedené u Okresního soudu v Karlových Varech pod sp.zn. 13 C 203/95 (žalobce K. A., zastoupeného advokátem, proti žalovanému Městu K. V., zastoupenému advokátem, o uzavření dohody o vydání nemovitostí), tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Žalobce se domáhal žalobou, podanou u soudu 29.6.1995 (ještě spolu s dalším žalobcem P. M.), aby žalovanému městu bylo uloženo uzavřít se žalobcem dohodu o vydání domu čp. 330 s pozemky parc. č. 1027 a parc. č. 1042 v K. V. V žalobě se uvádělo, že původním vlastníkem těchto nemovitostí byl Dr. P. M., který se svou rodinou odjel v roce 1938 do V. B., za války a za nacistické okupace koupil tyto nemovitosti německý vlastník F. S., v roce 1946 byla na nemovitosti uvalena národní správa a v roce 1953 se stal vlastníkem těchto nemovitostí stát a ve správě je měl Oblastní bytový komunální podnik K. V. Původní vlastník Dr. P. M. požádal po válce o vrácení majetku podle zákona č. 128/1946 Sb. Žalobce K. A. je vnukem Dr. P. M., který zemřel 6.11.1949, a synem I. A., rozené M., která zemřela 21.8.1959. Žalobce K. A. vyzval písemně 21.8.1995 Město K. V. o vydání nemovitostí, ale bezvýsledně.

Žalované Město K. V. navrhlo zamítnutí žaloby. Uvádělo, že v žalobě uváděné nemovitosti byly konfiskovány po válce podle dekretu č. 5/1945 Sb. jako majetek německého vlastníka Dr. S. Podle zákona č. [172/1991](#) Sb. se staly vlastnictvím Města K. V. a smlouvou z 21.10.1994 byly dům čp. 330 a pozemek parc. č. 1042 prodány kupujícím R. a Š. V.; pozemek parc. č. 1027 je nadále vlastnictvím Města K. V. Podle názoru žalovaného města mohl žalobce uplatnit svůj nárok vůči žalovanému městu do 1.10.1994, ale učinil tak až 26.12.1994, tedy po uplynutí zákonem stanovené prekluzivní lhůty. Žalobce také nedoložil své právní nástupnictví po původním vlastníku P. M. a nedoložil ani to, že by v rozhodném období (25.2.1948 až 1.1.1990) tu došlo vůči žalobci nebo jiným osobám, příbuzným původního vlastníka nemovitostí, ke způsobení nějaké majetkové křivdy způsobem uváděným v § 6 zákona č. [87/1991](#) Sb.

Vedle žalovaného Města K. V. byli původně žalováni také ještě R. V. a Š. V.; tito žalovaní navrhovali rovněž zamítnutí žaloby v této právní věci, neboť měli za to, že nejsou v tomto sporu povinnými osobami ve smyslu ustanovení § 4 zákona č. [87/1991](#) Sb.

Rozsudkem Okresního soudu v Karlových Varech ze 4.10.1996, čj. 13 C 203/95-128, bylo žalovanému Městu K. V. uloženo uzavřít do 15 dnů od právní moci rozsudku se žalobcem K. A. dohodu o vydání pozemku parc. č. 1027 (o výměře 173 m²), zapsaného na listu vlastnictví č. 1 pro katastrální území K. V. u Katastrálního úřadu K. V.; jinak byla žaloba žalobce proti žalovanému Městu K. V. zamítnuta. Žaloba žalobce proti žalovaným R. V. a Š. V. byla zamítnuta v celém rozsahu. Bylo rozhodnuto, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

K odvolání žalovaného Města K. V. proti výroku rozsudku ve věci samé, týkajícího se tohoto odvolatele, a k odvolání žalovaných R. a Š. V. do výroku o nákladech řízení Krajský soud v Plzni usnesením z 21.11.1998, sp.zn. 10 Co 111/97, zrušil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o uložení povinnosti žalovaného Města K. V. uzavřít se žalobcem K. A. dohodu o vydání pozemku parc. č. 1027 v K. V. a v tomto rozsahu byla věc vrácena Okresnímu soudu v Karlových Varech k dalšímu řízení. Výrok rozsudku soudu prvního stupně o nákladech řízení byl změněn tak, že žalobcům K. A. a P. M. bylo uloženo zaplatit žalovaným R. a Š. V. 2.625 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku. Žalobcům K. A. a P. M. bylo uloženo zaplatit žalovaným R. a Š. V. na náhradu nákladů řízení odvolacího 675 Kč.

Odvolací soud vytýkal soudu prvního stupně, že si v řízení neobjasnil, zda tu jsou na straně žalobce K. A. dány zákonné předpoklady k uplatnění jeho nároku podle ustanovení § 3 odst. 2 a odst. 4 zákona č. [87/1991](#) Sb. (ve znění zákona č. [116/1994](#) Sb.) a zda tu na straně původního vlastníka Dr. P. M. či jeho dcery I. A. byl v době přechodu věci na stát podle ustanovení § 6 zákona č. [87/1991](#) Sb. nárok na věc podle dekretu č. 5/1945 Sb. nebo podle zákona č. 128/1946 Sb.

V dalším průběhu řízení vynesl Okresní soud v Karlových Varech rozsudek z 13.12.2000, čj. 13 C 203/95-200, jímž zamítl žalobu žalobce K. A. v plném rozsahu. Tomuto žalobci bylo uloženo zaplatit žalovanému Městu K. V. na náhradu nákladů řízení 3.673 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku.

V odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně z 13.12.2000 bylo zrekapitulováno, že v daném případě byl od roku 1905 původním vlastníkem nemovitostí, uvedených v žalobě žalobců, Dr. P. M. a jeho dcerou byla I. A., matka žalobce K. A. Dr. P. M. odešel v roce 1938 do V. B. V roce 1940 bylo na M. nemovitosti vloženo v pozemkových knihách vlastnické právo pro německého vlastníka Dr. F. S. na základě předložené kupní smlouvy. Po válce byla na žalobcem K. A. uváděné nemovitosti uvalena národní správa. Dr. P. M. podal 10.11.1946 rozklad proti konfiskačnímu opatření ohledně domu čp. 330 v K. V. a v něm uváděl, že smlouvu o prodeji domu Dr. S. nepodepsal a tak byl tehdy proveden nucený prodej prostřednictvím pověřence ustanoveného nacistickými úřady pro takové účely. Restituční řízení podle zákona č. 128/1946 Sb., jež bylo vedeno u Okresního soudu v Karlových Varech pod sp.zn. Nc VIII 607/49, bylo zrušeno s tím, že Dr. P. M. získal britské státní občanství, takže byl odkázán na dohodu, uzavřenou mezi ČSR a Británií ze dne 28.9.1949.

Soud prvního stupně z těchto okolností dovozoval, že původní vlastník Dr. P. M. uplatnil svůj nárok na nemovitosti ve lhůtě stanovené dekretem presidenta republiky č. 5/1945 Sb. a podle zákona č. 128/1946 Sb. Soud prvního stupně měl však za to, že „žalobce se ocitl v důkazní nouzi a neprokázal, že nárok Dr. M. nebyl uspokojen jiným způsobem podle ustanovení § 6 zákona č. 128/1946 Sb., např. peněžitou náhradou“. Podle soudu prvního stupně se žalobci také nepodařilo prokázat, že smlouva Dr. P. M. s Dr. S. z doby okupace byla uzavřena bez účasti prodávajícího Dr. M. pod tlakem okupace, národní, rasové a politické perzekuce a že Dr. M. svůj majetek tedy nepozbyl; nebyly zde také doloženy důvody nároků na vrácení nemovitostí podle dekretu č. 5/1945 Sb. a podle zákona č. 128/1946 Sb. Dospěl proto soud prvního stupně k závěru, že v řízení nebylo prokázáno, že by žalobce byl oprávněnou osobou podle ustanovení § 3 odst. 4 zákona č. [87/1991](#) Sb. (ve znění zákona č. [116/1994](#) Sb.).

Soud prvního stupně proto žalobu žalobce zamítl a o nákladech řízení rozhodl podle ustanovení § 142

odst. 1 občanského soudního řádu.

O odvolání žalobce proti uvedenému rozsudku soudu prvního stupně z 13.12.2000 rozhodl Krajský soud v Plzni rozsudkem z 21.12.2001, sp.zn. 10 Co 177/2001. Tímto rozsudkem odvolacího soudu byl rozsudek soudu prvního stupně změněn tak, že žalované Město K. V. je povinno uzavřít do 15 dnů od právní moci rozsudku se žalobcem K. A. dohodu o vydání pozemku parc. č. 1027 (o výměře 173 m²), zapsaného v katastru nemovitostí na listu vlastnictví č. 1 pro katastrální území K. V. u Katastrálního úřadu v K. V. Bylo také rozhodnuto, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

V odůvodnění rozsudku odvolacího soudu bylo uvedeno, že odvolání žalobce bylo shledáno důvodným.

Odvolací soud připomínal, že předmětem řízení tu je pouze uplatněný nárok žalobce K. A. na uzavření dohody o vydání pozemku parc. č. 1027 v K. V., neboť původní rozsudek Okresního soudu v Karlových Varech ze 4.10.1996, čj. 13 C 203/95-128, nabyl už právní moci ve výroku, jímž byl zamítnut žalobní návrh na uzavření dohody ohledně vydání domu čp. 330 a pozemku-stavební parcely č. 1042 v K. V., takže další řízení po předchozím zrušovacím rozhodnutí odvolacího soudu se týkalo jen pozemku parc. č. 1027 v K. V.

Z provedených důkazů měl odvolací soud za prokázáno, že žalobcem uplatněný nárok (a to uplatněný včas v době do 1.7.1995) souvisí s nárokem jeho prarodiče Dr. P. M. podle dekretu č. 5/1945 Sb., o neplatnosti některých majetkoprávních jednání z doby nesvobody a o nárocích z této neplatnosti a z jiných zásahů do majetku vycházejících. Žalobce je vnukem MUDr. P. M., který zemřel 6.11.1949, jeho manželka K. zemřela 20.9.1949 a jejich dcera Ilsa, provdaná A. (matka žalobce), zemřela 21.8.1959. Dr. P. M. získal dům čp. 330 v K. V. i s pozemky kupní smlouvou z 27.1.1905. V pozemkové knize bylo ohledně M. nemovitostí vloženo vlastnické právo pro Dr. F. S. s poukazem na kupní smlouvu ze 7.10.1939, ale tato kupní smlouva nebyla ve sbírce listin k pozemkové knize nalezena; Dr. M. doložil, že prostřednictvím Generálního konzulátu v Londýně vznesl 9.6.1939 protest, neboť se zamýšleným prodejem nemovitostí Dr. S. nesouhlasil. Výměrem z 26.3.1946 č. den. 872/46 Místní správní komise v K. V. zavedla podle dekretu presidenta republiky č. 5/1945 Sb. národní správu domu čp. 330 v K. V. - S. L. č. 58. Dalším výměrem z 11.7.1946 bývalý Okresní národní výbor rozhodl podle dekretu presidenta republiky č. 108/1945 Sb. o konfiskaci uvedeného domu jako majetku německého vlastníka Dr. F. S. Proti vyhlášce bývalého Okresního národního výboru v K. V., čj. 15009 VI 26/o-36, podal Dr. P. M. včas rozklad, v němž znovu poukazoval na svůj protest z 9.6.1939 a předložil také osvědčení velvyslanectví Československé republiky v Londýně, čj. 8379/46, v němž bylo prohlášeno, že MUDr. P. M. je vyňat ze všech poválečných opatření proti Němcům a Maďarům a je pod ochranou československých úřadů, nepodléhá odsunu a jeho majetek a byt nepodléhá zabavení; je nutno ho považovat za československého státního občana. Usnesením Okresního soudu v Karlových Varech z 5.7.1950, Nc VIII 607/49, bylo rozhodnuto o návrhu MUDr. P. M., lékaře v P. W. v Anglii, proti F. n. o. a S. a z. v K. V. na vrácení domu čp. 330 a na výmaz hypotekární pohledávky tak, že restituční řízení bylo zrušeno a navrhovatel byl odkázán, aby případnou náhradu požadoval ve smyslu dohody mezi ČSR a Britskou říší z 28.9.1949, když MUDr. P. M. je britským státním občanem. Výměrem Ministerstva sociální péče z 20.12.1948, zn. P/5-6503/2458-48 Dr. Go/Wa, byla zavedena národní správa podle dekretu č. 5/1945 Sb. na nemovitosti knihovního vlastníka Dr. F. S., a to z toho důvodu, že uvedené nemovitosti patří do majetku přikázaného za okupace bývalému V. f. p. Č. a M. a bývalé Německé říše a do majetku jimi nebo jejich orgány spravovaného, s tím, že původní vlastníci jsou nezvěstní. Na základě rozhodnutí bývalého Jednotného národního výboru v K. V. z 11.3.1953, čj. 7064-1/12-52 VIII Ko, bylo pak s poukazem na vyhlášku č. 303/1952 Úředního listu vloženo do pozemkových knih vlastnické právo pro Československý stát - Oblastní bytový komunální podnik K. V.

Dospěl proto odvolací soud k závěru, že v daném případě došlo v rozhodném období (25.2.1948-1.1.1990) k přechodu nemovitostí, a mezi nimi také pozemku parc. č. 1027 (o výměře 173 m²) v katastrálním území K. V., na stát, a to bez právního důvodu (§ 6 odst. 2 zákona č. [87/1991](#) Sb.). Šlo o nemovitosti, na něž měl MUDr. P. M. právo podle dekretu č. 5/1945 Sb., neboť kupní smlouvu ze 7.10.1939, již nabyt nemovitosti Dr. F. S., je nutno považovat za neplatnou, když k ní původní vlastník nedal souhlas. MUDr. P. M. doložil, že musel z Č. odejít před hrozícím pronásledováním židovského obyvatelstva při blížící se nacistické okupaci, ale po válce podal soudu návrh na majetkovou restituci podle zákona č. 128/1946 Sb. Odvolací soud uváděl, že „pokud nebylo původnímu vlastníku nemovitostí v jeho žádostech o vydání nemovitostí správními orgány a soudy posléze v roce 1950 vyhověno, stalo se tak z důvodů uvedených v § 2 odst. 1 písm. c/ zákona č. [87/1991](#) Sb.“. Žalobce je tedy oprávněnou osobou podle ustanovení § 3 odst. 4 zákona č. [87/1991](#) Sb. (ve znění zákona č. [116/1994](#) Sb.), podal výzvu k vydání věci ve lhůtě šesti měsíců, stanovené v § 5 odst. 3 citovaného zákona, a také u soudu podal včas žalobu podle ustanovení § 5 odst. 3 citovaného zákona.

Odvolací soud proto podle ustanovení § 220 odst. 1 občanského soudního řádu změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že rozhodl o povinnosti žalovaného města uzavřít se žalobcem dohodu o vydání pozemku parc. č. 1027 (o výměře 173 m²) v katastrálním území K. V. O nákladech řízení bylo rozhodnuto s poukazem na ustanovení § 224 odst. 1 a 2 a § 142 odst. 1 občanského soudního řádu.

Rozsudek odvolacího soudu byl doručen advokátu, který žalované město v řízení zastupoval, dne 7.3.2002 a dovolání proti tomuto rozsudku bylo podáno u Okresního soudu v Karlových Varech dne 29.3.2002.

Ve svém dovolání navrhovalo dovolávající se město, aby odvolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a aby věc byla vrácena k dalšímu řízení. Dovolání dovolatele směřovalo proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé, takže tu je dovolání přípustné. Jako dovolací důvody dovolatel uplatňoval, že řízení v této právní věci bylo postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (zejména „pokud jde o principy hodnocení provedených důkazů“), dále že rozhodnutí odvolacího soudu vychází ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování a posléze, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Dovolatel namítal především nedostatek aktivní věcné legitimace na straně žalobce, když trvalý pobyt na území České republiky získal již v roce 1992 (splňoval tedy v té době zákonné předpoklady státního občanství a trvalého pobytu); nebyl tedy nově oprávněným podle nálezu Ústavního soudu ČR č. [164/1994](#) Sb.

Podle názoru dovolatele žalobce v řízení neprokázal, že by převod nemovitostí Dr. P. M. ze 7.10.1939 na Dr. F. S. byl neplatný (že totiž k převodu došlo pod tlakem okupace nebo národní, rasové anebo politické perzekuce).

Dále dovolatel poukazoval na to, že národní správu, která byla uvalena na majetek Dr. M., nelze považovat za převzetí věcí státem bez právního důvodu ve smyslu ustanovení § 6 odst. 2 zákona č. [87/1991](#) Sb. V daném případě pak národní správa nařízená pro nezvěstnost žadatele Dr. M. byla oprávněná a také pak dalším opatřením správního orgánu přešlo oprávněně vlastnictví na stát - Československou republiku.

Také dovolatel poukazoval na to, že Dr. P. M., jako jediný oprávněný, neuplatnil svůj nárok podle ustanovení zákona č. 128/1946 Sb., o neplatnosti některých majetkoprávních jednání z doby nesvobody a o nárocích z této neplatnosti a z jiných zásahů do majetku vzházejících, ve tříleté promlčecí lhůtě, která podle uvedeného zákona běžela od 17.6.1943 do 17.6.1949, tedy že by

požádal ve smyslu tohoto zákona o vydání majetku, ať už u správního orgánu či u soudu. Ostatně, podle názoru dovolatele, Dr. P. M. nemohl jakýkoli nárok po válce vznášet, protože byl britským státním občanem, takže přestal být občanem Československé republiky (§ 4 odst. 3 ústavního zákona č. 121/1920 Sb.) a nezískal státní občanství ani podle zákona č. 74/1946 Sb.

Dovolatel dále tvrdil, že pokud soud, byť i nesprávně, interpretoval určité listinné důkazy (zejména zprávu Státního okresního archivu v K. V.) jako žádost předchůdce žalobce o vrácení nemovitostí, potom je i tak zřejmé, že předchůdce žalobce požádal jen o vydání domu čp. 330 v K. V. a nikoli o vydání pozemku parc. č. 1027 v K. V., který je předmětem tohoto řízení.

Dovolatel tedy souhrnně namítal, že a/ nebylo prokázáno, že by žalobce byl oprávněnou osobou, b/ že by uplatnil nárok podle dekretu č. 5/1945 Sb. nebo zákona č. 128/1946 Sb., c/ nebylo prokázáno, že by žádost žadatele o navrácení nemovitostí byl odmítnuta z důvodu uvedeného v § 2 odst. 1 písm. c/ zákona č. [87/1991](#) Sb. a nebylo také prokázáno, že by se tak stalo za podmínek uvedených v ustanovení § 1 zákona č. [87/1991](#) Sb.

Při posuzování tohoto dovolání vycházel dovolací soud z ustanovení dvanácté části, hlavy první, bodu 17 zákona č. [30/2000](#) Sb., podle něhož se dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu, vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů, projednají a rozhodne se o nich podle dosavadních právních předpisů.

Také v bodu 15 uváděných přechodných ustanovení zákona č. [30/2000](#) Sb. je odvolacím soudům uloženo projednat odvolání proti rozhodnutím soudů prvního stupně, vydaným přede dnem nabytí účinnosti zákona č. [30/2000](#) Sb. (tj. před 1.1.2001), jako tomu bylo i v daném případě, a rozhodnout o nich podle dosavadních právních předpisů (tj. zejména podle občanského soudního řádu - zákona č. [99/1963](#) Sb. před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb.). Na to také odvolací soud v odůvodnění svého rozsudku (na str. 3 rozsudku) v daném případě správně poukazoval.

Dovolání tu bylo přípustné podle ustanovení § 238 odst. 1 písm. a/ občanského soudního řádu (ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb.), protože směřovalo proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé.

Dovolatel uplatňoval jako dovolací důvod především to, že řízení v této právní věci je postiženo jinou vadou (než některou z vad uvedených v ustanovení § 237 občanského soudního řádu, ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb.), která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 241 odst. 3 písm. b/ občanského soudního řádu v již citovaném znění). Dovolatel uváděl, že „odvolací soud porušil v rámci řízení procesní předpisy (zejména pokud jde o principy hodnocení provedených důkazů), čehož důsledkem bylo nesprávné rozhodnutí ve věci“.

O vadu řízení jde tehdy, jestliže se postup soudu projevil v průběhu řízení (a nikoli při rozhodování) a byl-li tento postup nesprávný (srov. rozhodnutí uveřejněné pod č. 49/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, vydávané Nejvyšším soudem).

Nemohl tedy dovolací soud, který vycházel ze stejného právního názoru, jenž je obsažen v citovaném uveřejněném rozhodnutí, přisvědčit názoru dovolatele, že je vadou řízení ve smyslu ustanovení § 241 odst. 3 písm. b/ občanského soudního řádu (v již citovaném znění), jestliže by šlo o „posouzení principů hodnocení provedených důkazů“, uváděných dovolatelem, neboť hodnocení důkazů ve smyslu ustanovení § 132 občanského soudního řádu dochází svého vyjádření v rozhodnutí ve věci. O vadách v hodnocení důkazů pak bylo v rozhodnutí uveřejněném pod č. 8/1994 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek vyloženo, že dovolacím důvodem nemohou být vady nebo omyly při hodnocení důkazů (§ 132 občanského soudního řádu).

Dovolatel uplatňoval dále jako dovolací důvod, že rozhodnutí odvolacího soudu vychází ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v dokazování (§ 241 odst. 3 písm. c/ občanského soudního řádu ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb.).

Podle právního názoru uvedeného v rozhodnutí uveřejněném pod č. 8/1994 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek „rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, jež nemá v podstatné části oporu v dokazování tehdy, jestliže soud vzal za zjištěno něco, co ve spise vůbec není, ale také jestliže soud nepokládá za zjištěnou podstatnou skutečnost, která bez dalšího z obsahu spisu naopak vyplývá; musí jít o zjištění právně významné“.

Podle těchto závěrů z uveřejněné judikatury soudů, z nichž dovolací soud vychází i v daném případě, nelze tedy shledat opodstatněným uplatnění uváděného dovolacího důvodu podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. c/ občanského soudního řádu (ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb.), je-li dovolatelem odůvodňováno (v bodu VI jeho dovolání z 21.3.2002) jmenovitě tím, že „provedené důkazy byly odvolacím soudem nesprávně hodnoceny, když podle názoru žalovaného města byl to soud prvního stupně, který správně rozhodl na základě skutečností, které byly v rámci řízení prokázány, nikoli na základě své úvahy z neprokázaných skutečností“. Z obsahu rozhodnutí odvolacího soudu, proti němuž směřuje dovolání dovolatele, ani z obsahu soudního spisu v této právní věci (sp.zn. 13 C 201/95 Okresního soudu v Karlových Varech), nelze dovodit, že by odvolací soud ve svém rozhodnutí vzal za zjištěno něco, co ve spise vůbec není, nebo že by nepokládal za zjištěnou podstatnou skutečnost, která bez dalšího z obsahu spisu naopak vyplývá (srov. již citované rozhodnutí uveřejněné pod č. 8/1994 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Výtky dovolatele ohledně jím tvrzených nedostatků v hodnocení důkazů, které dovolatel zdůrazňoval, nejsou v občanském soudním řádu zakotveny jako dovolací důvod, jak již shora na základě uveřejněné judikatury soudů bylo dovozeno.

Dovolatel posléze uplatňoval jako dovolací důvod, že rozhodnutí odvolacího soudu, proti němuž směřuje jeho dovolání spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Nesprávné právní posouzení věci (§ 241 odst. 3 písm. d/ občanského soudního řádu ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb.) může spočívat buď v tom, že soud posoudí projednávanou právní věc podle nesprávného právního předpisu anebo si použitý právní předpis nesprávně vyloží (srov. z rozhodnutí uveřejněného pod č. 30/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek text na str. 13 /45/).

Odvolací soud posoudil projednávanou právní věc podle ustanovení § 3 odst. 2 a 4 zákona č. [87/1991](#) Sb. (ve znění zákona č. [116/1994](#) Sb.) v souvislosti s ustanoveními dekretu č. 5/1945 Sb. a zákona č. 128/1946 Sb. a podle ustanovení § 6 odst. 2 zákona č. [87/1991](#) Sb. Tato ustanovení se na projednávanou právní věc vztahovala a účastníci řízení na ně také v průběhu řízení poukazovali. V řízení o dovolání bylo třeba ještě posoudit, zda si odvolací soud tato ustanovení také správně vyložil.

Podle ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. [87/1991](#) Sb. (ve znění zákona č. [116/1994](#) Sb.) je oprávněnou osobou podle zákona č. [87/1991](#) Sb. též fyzická osoba, která splňuje podmínky stanovené v § 3 odst. 1 tohoto zákona (tj. fyzická osoba, jejíž věc přešla do vlastnictví státu v případech uvedených v § 6 zákona č. [87/1991](#) Sb., pokud je státním občanem České republiky) a která v den přechodu věci na stát podle § 6 zákona č. [87/1991](#) Sb. měla na ni nárok podle dekretu č. 5/1945 Sb. nebo podle zákona č. 128/1946 Sb., pokud k převodu nebo k přechodu vlastnického práva, prohlášeným za neplatné podle těchto zvláštních předpisů, došlo z důvodu rasové perzekuce a tento nárok nebyl po 25.2.1948 uspokojen z důvodů uvedených v § 2 odst. 1 písm. c/ zákona č. [87/1991](#) Sb. (tj. důsledek politické perzekuce nebo důsledek postupu porušujícího obecně uznávaná lidská práva).

Podle ustanovení § 3 odst. 4 zákona č. [87/1991](#) Sb. zemřela-li osoba, jejíž věc přešla do vlastnictví

státu v případech uvedených v § 6 zákona č. [87/1991](#) Sb., nebo osoba, která na věc uvedenou v § 3 odst. 2 téhož zákona měla nárok uvedený v § 3 odst. 2 zákona č. [87/1991](#) Sb., před uplynutím lhůty, v níž mohla nárok na vydání věci uplatnit, jsou oprávněnými osobami, pokud jsou státními občany republiky, děti a manžel osoby, jejíž věc přešla do vlastnictví státu v případech uvedených v § 6 zákona č. [87/1991](#) Sb., všichni rovným dílem; zemřelo-li dítě před uplynutím lhůty uvedené v § 5 odst. 2 zákona č. [87/1991](#) Sb., jsou na jeho místě oprávněnými osobami jeho potomci, a zemřel-li některý z nich, jeho děti (tedy zejména vnuci původní oprávněné osoby).

K ustanovení § 3 odst. 2 (nyní odst. 4) zákona č. [87/1991](#) Sb. bylo ve stanovisku uveřejněném pod č. 34/1993 (str. 116 /350/) Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek vyloženo, že zemřela-li oprávněná osoba, jejíž věc přešla do vlastnictví státu (§ 3 odst. 1 zákona č. [87/1991](#) Sb.), pak již není rozhodné, zda tato zemřelá osoba byla státním občanem ČR; platí tu ustanovení § 3 odst. 4 zákona č. [87/1991](#) Sb.

Zavedení národní správy podle dekretu č. 5/1945 Sb. neznamenalo odnětí vlastnictví ve prospěch jiného subjektu. Nedošlo tu tedy k přechodu věci na stát ve smyslu ustanovení § 6 zákona č. [87/1991](#) Sb., popřípadě k převzetí věci státem (viz rozhodnutí uveřejněné pod č. 21/1997 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

Opatření podle vyhlášky č. 303/1952 Úředního listu (o svěřením některých nemovitostí, na které se vztahují dekret o konfiskaci nepřátelského majetku, a o Fondech národní obnovy do správy místních národních výborů) nebylo správním aktem konfiskace, nýbrž opatřením svěřujícím již konfiskovaný majetek do správy bývalých národních výborů (viz rozhodnutí uveřejněné pod č. 15/1994 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

Splnění zákonných předpokladů přechodu věci na stát ve smyslu ustanovení § 6 odst. 2 a § 2 odst. 1 písm. c/ zákona č. [87/1991](#) Sb. může v případech konfiskace podle dekretu č. 108/1945 Sb. soud posuzovat jen tehdy, jestliže správním rozhodnutím vydaným po 25.2.1948 bylo rozhodováno o tom, jsou-li splněny podmínky podle dekretu č. 108/1945 Sb., za nichž pak došlo ze zákona ke konfiskaci majetku, stanovené tímto dekretem (viz rozhodnutí uveřejněné pod č. 16/1994 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

V ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. [87/1991](#) Sb. (ve znění zákona č. [116/1994](#) Sb.) není uvedena okolnost, zda návrh byl nebo nebyl uplatněn podle dekretu č. 5/1945 Sb. nebo podle zákona č. 128/1946 Sb. K témuž právnímu závěru dospěl i Ústavní soud ČR ve svém nálezu z 9.12.1948, II. ÚS 3/98, uveřejněném pod č. 152 ve svazku 12 Sbírkou nálezů a usnesení Ústavního soudu ČR.

Ustanovení § 2 odst. 1 písm. c/ zákona č. [87/1991](#) Sb. lze aplikovat jak na případy správních aktů vydaných v období po 25.2.1948 do 1.1.1990, v nichž je zamýšlená perzekuce osob pro jejich příslušnost k určité sociální, majetkové nebo jiné vrstvě přímo deklarována, tak i na správní akty, které pro svou formální i věcnou „bezchybnost“ měly ve skutečnosti za cíl (nebo jeden z cílů) zmíněnou represí (k tomuto právnímu závěru dospěl Nejvyšší soud již i v neuveřejněném rozhodnutí pod 2 Cdon 778/96).

Při posuzování toho, zda rozhodnutí odvolacího soudu, proti němuž směřuje dovolání dovolatel, spočívá nebo nespočívá na nesprávném právním posouzení věci, konstatoval dovolací soud, že v daném případě vycházel odvolací soud v podstatě z týchž právních závěrů, jako jsou shora citované závěry, jež byly již zaujaty v judikatuře soudů. Odvolací soud tu posuzoval žalobní návrh žalobce, o němž měl doloženo podle předloženého osvědčení z 21.1.1995, že je státním občanem ČR, že včas uplatnil výzvu k vydání nemovitostí i žalobu podal k uplatnění svého nároku včas, když výzvě oprávněné osoby nebylo povinnou osobou vyhověno, přičemž šlo o uplatnění nároku, který měl právní předchůdce žalobce (jeho prarodič), jako emigrant před hrozícím rasovým pronásledováním, z

důvodu nedoloženého právně účinného převodu na německého nabyvatele nemovitosti z doby nacistické okupace, ale restituční řízení podle zákona č. 128/1946 Sb. bylo „zrušeno“ as pouhým obecným odkazem na mezinárodní dohodu bývalého Československa s Velkou Británií, bez konkretizace souvislostí s restitucí majetku Dr. M., a posléze došlo v rozhodném období (výměrem z 20.12.1948) k opětovnému zavedení národní správy (s odůvodněním, že jde o nemovitosti „patřící do majetku přikázaného za okupace bývalému tzv. V. f. p. Č. a M. a b. N. ř. a do majetku jimi nebo jejich orgány spravovaného, když původní vlastníci jsou nezvěstní“) a posléze došlo podle rozhodnutí z 11.3.1953, vydaného správním orgánem s poukazem jen na vyhlášku č. 303/1952 Úředního listu (o svěřeni některých nemovitostí, na které se vztahuje dekret o konfiskaci nepřátelského majetku, a o F. n. o. do správy místním národním výborům) k vložení vlastnického práva pro Čs. stát - Oblastní bytový komunální podnik K. V.

Nemohl tedy dovolací soud přisvědčit ani názoru dovolatele, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci ve smyslu ustanovení § 241 odst. 3 písm. d/ občanského soudního řádu (ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb.), když, jak shora již uvedeno, neshledal dovolací soud opodstatněnými ani dovolací důvody podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. b/ a c/ občanského soudního řádu (v již citovaném znění), které uplatňoval dovolatel rovněž.

Neshledal proto dovolací soud posuzované rozhodnutí odvolacího soudu jako nesprávné, jak to mělo na zřeteli ustanovení § 243b odst. 1 občanského soudního řádu (ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb.). Dovolací soud tedy přikročil k zamítnutí dovolání dovolatele podle téhož ustanovení téhož právního předpisu, když posoudil rozhodnutí odvolacího soudu jako správné.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)